

IJclub Zenderen oet miene jongsjaren

Johan Kwast

Elk joar begin november. De Oazelerbek steet vol water; 'n teken dat 'n oalen te Wierik, in zienen dikken doonkeren duffelsen jekker, wier langs de bekke hef lopen um de schoewen daal te loaten. 't Waterpeil môt opstuwde wörden. Nich völ daage later steet de iesbaan blaank. Noe mear hopen op 'n good schaatsweenter, zo as dat in vroager joaren regelmoatig vuurkwam.

De jaarlijkse algemene vergadering, in café Schulten of hotel Haarhuis, was wier in alle röst ofwearkt en de joarkaarthoolders en 't bestuur gungen tevreaan op de kökken an. Zee warren der kloar vuur. De iesbaan in Zeanderen stellen in Twente heel wat vuur; drommen leu kwammen doar op of.

'n Kaartenbak, met op alfabet de joarkaarten dee nog nich warren oghaald, verhuusden noe tiedelijk noar Boorn. Sigarenmagezien Frost an de Stationsstraat haandelen dat doar wieder of. Met ne joarkaart in vuurverkoop wa-j goodkoper oet. An de baan kwam der wat bieje op, en met iederbod 'n lös kaartje kopen wa-j nog meer geeld kwiet. Dat der ok wal ees gin iesspoor kon kommen, woagen ie der mear op.

Noe wörden et tied um zo heanig an de schaatsen oet 't vet te halen en noa te kieken. Biej 'n luk vrezend weer keek ie verlangend oet noar 'n dag, dat 't ies in Zeanderen dik genog was. As 't zo wied was, stak Frost ne witte vlag oet, sierden witte vlögkes de bus noar Almelo, en kwam an 'n hoolten lanteernpoal bieje Haarhoes, 'n wit brödjje met "IJbaan geopend".

"De iesbaan is lös!" Rap de schaatsen um 'n nekken en dan op de fietse noar Zeanderen hen. 't Geluud van muziek kwam oe van wietden al te meut. 't Rad in 'n bos tegen 'n rek of 'n beumke 'zat, en dan langs de kassa noar de baan. Met de joarkaart op 'n jas ko-j zo duur lopen, en dat schealden wier tied. Ie glummen: ie harren et mooi terechte! 'n Jas oet, ofgewen in "bewaring", de schaatsen good onderknupt en doar gun 't dan hen. De eerste nog wat vuurzichtige strekke op 't ies.

Johan van der Riet, 'n sekretaris en iesmeester van de klub, leup der um 1 uur, as de baan lös gung, al tevreaan rond te kieken. Op de binnenbaan, den 't meeste in gebroek was, wörden 't oonderdoems al vroaj drok. De 400-meter-wedstried (de boetenbaan) kon nog wal wat rieders gebroeken. 't Grote middendeel was vuur de krabbelaars en de schoonrieders bedoold, en doar heul alman zich an. Op 'n breed stuk dwars achter de banen, waar hockeyed kon wörden, was ok nog ruimte zat. 't Bestuur har bieje toerbuurt zitting achter de kassa en spölllen vuur "DJ" met de 78-toeren platen Och, de boerenkeerls van 't bestuur konnen et bieje de weenterdag wal wochen.

't Was der naa geneuglijk: völ volk, ne baan met meestal good ies, en Lubbers oet Boorn met ziene leu vuur 't oonderhoold, wus van beschuuten. Alns lag der schier bieje. Oet de loedsprekkers schallen marsmuziek of ne eankele smartlap oawer de grote iesvlakte. Mooier ko-j 't oe nich vuurstellen.

Een van de smartlapleedjes gung oawer ne jong": *"O mamaatje in ons straatje, staat een jongen voor het venster; kijk die jongen staat te bibberen in de kou . . ."* Nen tied laank heurden ie dan niks aans as: *"O mamaatje, . . . O mamaatje, . . . O mamaatje, . . . O mamaatje"*; 't heul mear an. Noa 'n zetje har "n DJ" 't in de gaten, verzetten de noal 'n luk, en de jong vuur 't veenster, bibberen wier verdan in de keulte.

't Was toch nog wal effen wier wennen; de schennen gaffen oe dat ok wal an. Dan mear 'n tiedje zitten en wat dreenzen! Ie zochen de grote stenen iesteent mear ees op. Oawer jute zäkke en ne rubberen mat stappen ie der hen. Nen eankelen leup duur noar 'n reparatiehok, vuur nieje oranjerode linnen veters, 'n nieje hak- of teenleer, of um de iezers bieje te loaten sliepen.

In de iestent, voort rechts um 'n hook, was 'n schap en 'n klean kökkentje vuur "koek en zoopie": peuntkoek, sprits, snoopgood, koffie, ranja, waarme chocolaamelk en heeten punch. Benaamd den punch, dat was 't; lekker man! Brandriet en in latere joaren Liedenbaum van 't Tusveeld, maken doar goo zaken. Millen in dee teant stun nen groten zwarten kolomkachel. Kachelsmid Saris har em good noakekken, en noe braande-e vuur gek en onwies. Kooldfiesters kreupen bieje 'n kachel, wieje nich.

Op 'n good moal zat der ne koppel jongs en wichter, van 'n joar of zeuwteen, um den kachel hen. Allemaal ne lange bokse an en de meesten ne gebreaide musse nog op 'n kop; 'n daamp sleug der of. Wieje keanden ze nich. "Den met dat laank hoor, zol dat wal 'n wich wean?" vreugen weije oons of. Een van miene möa wus der wal wat op. Wieje warren der nieje noa wat-e doon zol. Hee trök 'n lucifersdeuske oet 'n tuk en smheet dat noar "'t langhoor" hen. Precies zo as-e 't hebbn wol, 't deuske kwam an op bilheugte. De knee gungen oet menkaa (rökke weand), en 't deuske völ op de plaanken vloer. "'t Is wal 'n wich", zeg-e "want jongs kniept de knee tot mekaa".

Wiej gungen der bij zitten, op cafésteulkes, achter de grote roeten an de baan kaant. Doar ko-j 't wal oetholen en keken doar zo mooi op 't schaatsgebeuren, dat noe in vol bedrijf was. Wat harren ze al nich oonder de veute. Keenderschaatsen, duurlopers, smidsschaatsen, hoolten lee noren, nen eankele ieshockeyschaatsen, keuns schaatsen, stalen en hoolten schoonrieders (zwierbölle), en de rappe jongs "hoge noren". Wat stunnen der te kieken en dee harren kloomp an, met ne strowis der in.

Doar kwam 'n trainer Nico Feenstra oet Hengel ok a, en efkes later zaggen wiej ok Anton Huiskes oet Wierden (den in de Nederlandse Langbaanschaatsploog zat) 't ies op goan. Den kreeg in Zeanderen speciale training. Hee sneed oawer 't ies of 't niks was; mear effen en hee was al wier roond. Van achter 't glas ha-w ok 'n mooi gezichte op de aandere hardrieders, dee in hoog tempo de bocht duur zoesdaen. A-w 't toch ok ees zo konnen. Mear oonze gedachten gungen vuurlopig nog oet noar de schoolwedstrieden en de koppelraces dee op 't program stunnen. Koppelraces; joa, dan zag ie wat. Völ hardrieders oet Twente en doarboeten, kwammen doar op of en 't zag der dan zwat van 't kiekvolk. Joa, de iesbaan in Zeanderen, dat was 'n begrip.

"Zeanderen" zölf har ok wal rappe jongs, woarvan 't koppel Hennik Bos en Frits Smit heel bekeand was.

As oonze twee "grootheden" met 't riederslegioen achter 'n startstreek stunnen dan konnen de aanderen, bij wieze van spreken, better in 't hoes bliwen. Mear ok hier is woar: "Ie könt alleen mear winnen, as der ok verlezers bint".

't Schoonrieden stellen in Zeanderen ok heel wat vuur. Doar ha-w der 'n paar van dee, ok bij de Nederlandse kampioenschappen hoge ogen smeten. Joa, Jaap de Wit en Toos Steenhagen-Smit, dee konnen in 't vuurste gelid metdoon. Mooi um te zeen hoo, statig met geliekmoatigen strek, 't lichaam in ene lien, dee oawer 't ies zig-zagden.

Op vaste tieden wörden de baan bevolkt duur hele klassen studeanten van 't seminarie; en ok de poater-docenten, in eure lange broene kleden, zwierden der dan plezearig op lös.

Biej oawend kwammen vöral de jonge oalderen en de oaldere jongeren op de baan, want der mos ok nog wearkt wörden. 't Lech was dan al laank en

breed an, en de romantiek nam oawer de haand too. Hoovöl iesplezear is doar in al dee joaren wal nich op verkering oetdread? Völ, doar ma-j wal van oetgoan.

Mangs nammen wiej boterhammen met, dan ko-w der wat langer bliwen, want 't lech op de baan, dat ha wat. Dan kwammen ok de oonderhooldsleu nog ees wier in actie. Der wörden dan sneeruumd, schaafd, veegd en dweild, want 'n aandere dag mos "Zeanderen" der wier glad bijliggen. Mangs zatten der grote böste in 't ies, warren der roewe sties, of was 't in de boch wat oetsletten. Gin nood, de poomp wörden anzet, 'n paar geate in 't ies boord, en 't water dat heanig de holtes opvulden, deer zien weark. Zo tegen tien uur wörden der 'n paar moal met 't lech knipperd, ie mossem der of. Dan wörden ok 't Wilhelmus dread. Op nen eankele noa, warren de leu trouwens al noar 't hoes, want moargen was der wier nen dag.

IJspret in januari 1940

Biejzeunder was 't dat, in de eerste twee oorlogswenters, 't Wilhelmus nog gewoon wörden ofdread. Wat leu blewen speciaal tot 't leste um oons nationale volksleed an te heuren; 't gaf eur wat mood in de doonkere oorlogstied. Biej de instelling van de oawendklok, de spertied vanof acht uur, mos 't lech op tied oet of 't gung gilsnich meer an.

Wiej hebt noe aandere tieden. Nostalgie? 't Mag wean. De weareld roast verdan. De seminaristen bint er nich meer. Te Wierik, Van der Riet en Schulten hebt 'n duffelsen jekker al lang oettröcken. Weenters met schaatsen op natuuries, gif 't völ nich meer. Gezelligheid en verbeundenheid leajt et ok of. En de wearmte van 't Wilhelmus? Komt der ees um; vandaag an 'n dag kent ze 't hoast nich. In 't mooiste geval play-backed ze et nog 'n luk met. Zeunde en Jammer!!

Betje 'n "Zeanderen gevoel" oawerhouden? Joa, toch wal; mag et?